

Rodul muncii de cercetare efectuate în special în ultimii 15 ani, recenta sinteză a cercetătorului bucureștean, prima de asemenea am-ploare privind epoca bronzului în spațiul carpato-balcanic, vine să rezolve numeroase probleme controversate rezultate a cercetărilor efectuate în ultimii ani și reușește să creeze în același timp o imagine de ansamblu clară privind această perioadă istorică.

În introducerea scurtă dar concisă sînt lămurite o serie de probleme legate de istoricul cercetărilor, metodologie și problematica lucrării. Însuși autorul subliniază în această parte a lucrării că nu tratează în mod egal fiecare cultură, perioadă sau regiune, că a urmărit în fiecare caz să asigure cît mai exact evoluția în timp și spațiu, respectiv originea culturilor, relațiile dintre culturi, întrepătrunderile culturale. Conform acestei idei sînt organizate și planșele.

Este meritul lucrării de față clarificarea situației din Banat, unde autorul stabilește existența a patru culturi : Vatina și Verbicioara pentru prima perioadă a bronzului mijlociu și culturile Zuto Brodo — Gîrla Mare și Cruceni — Belegis pentru a doua etapă, ultimele caracterizate prin ceramică încrustată. În același timp aduce unele clarificări în privința fazelor evolutive și a conținutului acestora. Să subliniem în același timp faptul că fiecare problemă legată de una sau alta din culturi sînt discutate într-un spațiu vast ce permite înțelegerea fenomenului cultural și social-istoric.

Este bine venită prezentarea culturii Sabatinovka, mai ales dacă avem în vedere că cuprinde rezultatele cercetărilor din ultimii ani și ne face să vedem mai clar fenomenul cultural care a dus la geneza mai multor culturi din spațiul carpato-dunărean.

Același lucru putem spune și despre paragraful dedicat bronzului tîrziu din Cîmpia Tisei.

Este meritul autorului atît descoperirea, cît și definirea culturii Coslogeni. Am sugera pentru această perioadă nu denumirea de culturi ci **fenomenul cultural al bronzului tîrziu** cu aspectele sale regionale, care reflectă după părerea noastră mai bine situația social-economică din spațiul carpato-danubian și regiunile învecinate. Un ultim capitol este reprezentat de „Activitatea metalurgică și circulația obiectelor de bronz în perioada tîrzie a epocii Bronzului“. Credem că ar fi fost util întocmirea unor tabele combinatorii și cartarea materialelor în funcție de proveniență.

Ne-am rezumat să scoatem în evidență doar cîteva merite ale autorului, acestea sînt mult mai numeroase și ar depăși cu mult cadrul unei recenzii. Lucrarea de față va fi multă vreme cartea de căpătîi a cercetărilor privind istoria tracilor timpurii.

Tiberiu I. Musca